

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Valmieras novada pašvaldības 2025.gada _____. saistošajiem noteikumiem Nr. ____
“Par pabalstiem un sociālajām garantijām Valmieras novadā”

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Informācija
Mērķis un nepieciešamības pamatojums	Valmieras novada pašvaldības dome 2023. gada 26.oktobrī pieņēma saistošos noteikumus Nr.105 "Par pabalstiem un sociālajām garantijām Valmieras novadā" (turpmāk – SN 105). Saistošo noteikumu piemērošanas gaitā tika secināts, ka ir nepieciešami precizējumi, labojumi, kā arī būtiski un apjomīgi grozījumi saistošajos noteikumos, līdz ar to tika izstrādāts jauns saistošo noteikumu “Par pabalstiem un sociālajām garantijām Valmieras novadā” projekts (turpmāk – SN projekts). 2024.gada 4.maijā stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" (turpmāk – MK noteikumi Nr.857), saistībā ar kuriem ir noteiktas sociālās garantijas un atbalsts bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas un pilngadīgajai personai. Līdz ar minētajiem grozījumiem ir mainījies SN 105 izdošanas tiesiskais pamatojums un veicami arī attiecīgi precizējumi. Saistībā ar minēto SN projektā tiek noteikts, ka atbalsts bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas un pilngadīgajai personai atbalsts tiek noteikts MK noteikumos Nr.857 noteiktajā kārtībā un pabalsta apmērs tiek noteikts atbilstoši Ministru kabineta noteikumos Nr.857 noteiktajam minimālajam apmēram, izņemot par pabalstu ikmēneša izdevumiem, kas SN 105 tika noteikts lielāks nekā MK noteikumos Nr.857. SN projektā netika iekļauti noteikumi par ēdināšanas atvieglojumiem izglītojamajiem Valmieras novada pašvaldības izglītības iestādēs, jo 2024.gada 25.jūlijā tika pieņemti SN Nr.137 "Par ēdināšanas maksas atvieglojumiem Valmieras novada administratīvajā teritorijā esošajās izglītības iestādēs", t.sk., arī par ēdināšanas maksas atvieglojumiem izglītojamajiem, kuri apgūst izglītību privātajās izglītības iestādēs. Bet minētajos SN Nr.137 netika atrunāti noteikumi par ēdināšanas maksas atvieglojumiem ārpus ģimenes aprūpē esošajiem bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, par kuriem lēmumu ir pieņēmusi bāriņtiesa un, kuri izglītību apgūst citos Latvijas novados, līdz ar to SN projektā ir noteikta kārtība ēdināšanas pabalsta noteikšanai un piešķiršanai ārpus ģimenes aprūpē esošajiem bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, par kuriem lēmumu ir pieņēmusi bāriņtiesa un, kuri izglītību apgūst citās Latvijas novadu izglītības iestādēs. SN projektā ir precizēti noteikumi par pabalstu piešķiršanu aizgādņiem, jo 2025.gadā šāds pabalsts tika izmaksāts pirmo reizi un līdz ar to prakse atklāja nepieciešamību precizēt/mainīt SN 105 noteikto kārtību. Ar minētajiem grozījumiem aizgādņim turpmāk tiks izmaksāts viens pabalsts neatkarīgi no aizgādībā esošo personu

	skaita, turpretim aizgādnim, kuram aizgādnībā esošā vai esošās personas atrodas ilgstošas aprūpes institūcijā, pabalsta apmērs ir mazāks, proti 100.00 <i>euro</i>, savukārt, ja aizgādnībā esošā vai esošās personas nedzīvo institūcijā, tad pabalsts tiek noteikts 250.00 <i>euro</i> gadā. SN projektā ir precizēta ar administrēšanu saistītā procedūra ērtākai pabalstu izmaksai. SN projektā paredzētas izmaiņas pabalstiem audžuģimenei: 1. pabalstu audžuģimenei bērna apģērba un mīkstā inventāra iegādei noteikt 25 procentu apmērā (noapaļotus līdz veselīem <i>euro</i>) no Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī, iepriekš pabalsta apmērs tika ; 2. ietverts jauns pabalsts audžuģimenei veselības uzlabošanai. Palielināts pabalsts bērna piedzimšanai.
Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Pašvaldība gan 2024.gadā, gan arī 2025.gadā ir nodrošinājusi SN 105 noteikto pabalstu piešķiršanu un arī izmaksu. Budžeta izpilde kopā 2024.gadā EUR 1 605 776, savukārt, 2025.gada deviņos mēnešos EUR 1 320 979. Pašvaldība nav samazinājusi noteikto pabalstu apjomu, iespējams samazināsies izdevumi saistībā ar pabalstiem aizgādņiem, jo ir precizēti piešķiršanas noteikumi, bet 2026.gadā uzsākot administrēt jaunu pabalstu, kas ir pabalsts veselības uzlabošanai audžuģimenēm, jāplāno aptuveni EUR 13 600 gadā.
Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	Noteikumi attiecas uz sabiedrībai nozīmīgas jomas regulējumu – pamatvajadzības, sociālā palīdzība, pabalsti. Noteikumu ietekmju vērtējums: sociālā ietekme – tieša ietekme, pašvaldības sniegtais atbalsts un nodrošinātās sociālās garantijas palīdzēs noteiktajām mērķgrupām uzlabot sociālo situāciju, atbalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai un funkcionēšanai, finansiāls atbalsts pabalstu veidā dod iespēju uzlabot dzīves kvalitāti; ietekme uz vidi – nav tiešas ietekmes; ietekme uz iedzīvotāju veselību – viennozīmīgi SN projektā ietverto pabalstu piešķiršana un izmaksa ietekmē arī katra mērķgrupas indivīda veselību, jo īpaši mazaizsargātajām personu grupām ir nepieciešams un būtisks valsts un pašvaldības atbalsts. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā – nav tiešas ietekmes.
Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	Lēmumu par saistošajos noteikumos noteikto sociālo garantiju nodrošināšanu Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde pieņem viena mēneša laikā, ja noteikumos nav noteikts cits termiņš. Valmieras novada Sociālo lietu pārvaldes lēmumus var apstrīdēt Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Pašvaldības domes lēmumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.

Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Saistošo noteikumu projekts nerada ietekmi (nepalielina vai tieši nesamazina apjomu) funkciju izpildei, Pašvaldībai nodrošinātais cilvēkresurss ir pietiekams un nav nepieciešama jaunu institūciju vai darba vietu izveide.
Informācija par izpildes nodrošināšanu	Noteikumu izpildē iesaistīta Valmieras novada Sociālo lietu pārvalde, Valmieras novada Dzimtsarakstu nodaļa, Valmieras novada Bāriņtiesa, Valmieras novada Centrālās pārvaldes struktūrvienības "Finanšu un ekonomikas nodaļa" un "Grāmatvedības nodaļa". Nav paredzēta jaunu institūciju izveide vai esošo likvidācija, reorganizācija. Izpildei nepieciešami resursi tiek paredzēti Pašvaldības budžeta ietvaros.
Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir nepieciešams norādītā mērķa sasniegšanai.
Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajai kārtībai saistošo noteikumu projekts publicēts Valmieras novada pašvaldības mājaslapā: www.valmierasnovads.lv , sadaļā "Sabiedrība" - "Sabiedrības līdzdalība" - "Publiskās apspriešanas" - "Saistošo noteikumu publiskās apspriešanas". Viedokļa izteikšanas termiņš noteikts divas nedēļas no publicēšanas dienas. Publikācijā norādītajā laika periodā netika/tika saņemti viedokļi.